

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING

No. 285.

Deel XII.

1 Dec. 1948.

Adres der Redactie:

B. J. LEMPKE, Oude IJselstraat 12^{III}, Amsterdam-Zuid 2 — Nederland

INHOUD: D. C. Geijskes: Drie merkwaardige libellensoorten van de Noordhollandse duinplassen. — H. Boschma: De werkzaamheden van de Internationale Commissie voor de Zoölogische Nomenclatuur van 1 Januari 1946 t t en met 27 Juli 1948. — E. A. Chapin: Notes on Cloridae. — B. J. Lempke: Trekvlinders in 1947. — Korte mededelingen.

Drie merkwaardige libellensoorten van de Noordhollandse duinplassen

door

D. C. GEJSKES.

Tijdens een verblijf te Den Helder in de tweede helft van Juli 1947 had ik gelegenheid om te verzamelen aan de duinplassen van Huisduinen, Callantsoog en Petten, respectievelijk genoemd De Donkere Duinen, het Zwanewater en het Karrewater. Deze excursies leverden zulke onverwachte vangsten op, dat daarmee de noodzaak van een nauwkeuriger onderzoek dezer terreinen was aangetoond. Ik heb me voorlopig moeten bepalen tot de *Odonata*, doch het is mijn overtuiging, dat onder de overige insectenorden hier ook veel belangrijks zal zijn te vinden. Wanneer we reeds alleen de insectenfauna der duinplassen nemen, dan zal blijken, dat we eigenlijk daarover nog onbegrijpelijk slecht zijn georiënteerd. De navolgende observaties mogen voor de entomologen, die daartoe in de gelegenheid zijn, een aansporing vormen, om aan deze terreinen hun aandacht te schenken.

Wat de libellen betreft, begon het met de vangst van *Lestes barbarus* Fabr. Van deze zeldzame soort werd op 19 Juli een ♀ aan de vijver in De Donkere Duinen gevangen. Een dag later kon nogmaals een ♀ van deze soort aan het Zwanewater te Callantsoog worden buitgemaakt. Een bijzonderheid was nog, dat dit exemplaar in praecopula vloog met een ♂ van *Lestes sponsa* Hansem. *Lestes barbarus* is een zuidelijk element, dat in het mediterrane gebied thuis hoort. Ze komt verspreid in Midden Europa voor en is volgens Lieftinck (1925, *Odonata Neerlandica*, T. v. Ent. 68:115) in ons land bekend uit Nd.-Brabant (Ginneken, Huibergen, Breda, Berlicum), Gelderland (Empe, Wolfheze, Winterswijk) en verder uit Zeeland (Middelburg, Domburg) en de duinen van Zd.-Holland (Den Haag, Leiden, Katwijk, Noordwijk). Een laatste vondst deed Lieftinck in 1937 te Bergen N.H. en daarmee zijn we dicht bij de jongste vindplaatsen gekomen. Uit deze verspreiding in Nederland laat zich afleiden, dat *Lestes barbarus*, naast verschillende plaatsen op het diluvium, ook de duinen tot woonplaats gekozen heeft.

Hetzelfde geldt voor de tweede merkwaardige vondst. Tijdens een bezoek aan het Museum van Texel toonde de Heer G. J. de Haan mij een ♀ van *Anax imperator* Leach, hetwelk door hem op 30 Juni

1947 aan het Karrewater te Petten was gevangen. Dit verwonderde me temeer, omdat *A. imperator* als een typische bewoner van heiplassen bekend staat. Ze werd slechts eenmaal buiten het diluvium aangetroffen door de vondst van een ♂ te Goes (zie De Lev. Nat. 23, Sept. 1918). Op 25 Juli was ik aan het Karrewater te Petten, een kleine duinplas, aan de randen licht begroeid met riet en ondanks de heersende droogte, nog gevuld met kniediep water. Tot mijn vreugde ontdekte ik hier inderdaad de grote blauwe *Anax*, die als heer en meester op twee tot vijf meter boven het plasje zijn jachtterrein afzeilde en voor het net onbereikbaar bleef. IJverig zocht ik ook naar exuvien tussen het riet, doch tevergeefs. Deze oase in het duinland leverde, behalve *Anax imperator*, ook veel schoons op aan meer algemene soorten, zoals: *Lestes sponsa* Hansem., *Ischnura elegans* Vanderl., *Enallagma cyathigerum* Charp., *Agrion pulchellum* Vanderl., *Orthetrum cancellatum* L., *Sympetrum striolatum* Charp., *S. danae* Sulz., *S. vulgatum* L., *Aeschna grandis* L., *Ae. mixta* Latr.

Opeens werd mijn aandacht getrokken door een karmijnrode *Sympetrum*-soort, waarvan het me na enige tijd loeren gelukte een exemplaar (♂) buit te maken: *Sympetrum fonscolombi* Selys!! Jaren geleden (begin Aug. 1927) ontdekte ik deze soort als faun. nov. spec. aan een heiplasje te Nuland in Nd.-Brabant en ze werd nadien niet meer teruggevonden. Ook deze soort hoort in het Middellandse Zeegebied thuis, maar staat bekend als een trekker. Zij heeft dus op haar zwerftochten behalve onze diluviale wateren, ook de duinplassen in de Noordhollandse duinen gevonden. In Duitsland werd ze eens op het Waddeneiland Memmert aangetroffen (Alfken, J. D., 1924, Die Insekten des Memmert, Abh. Nat. Ver. Bremen, 25 H.3).

Resumerende kunnen we constateren, dat van de drie merkwaardige libellensoorten, welke in het Noordhollandse duin boven de Hondsbosscche Zeewering gevonden zijn, er twee niet bekend waren uit de duinen. Dat ze juist in de noordelijkste duinen van Holland gevonden zijn, staat vermoedelijk in verband met de aanwezigheid van nog uitgebreide duinplassen in dit gebied. Dr. G. K r u s e m a n heeft op de 73e Wintervergadering der N.E.V. (T. v. Ent. 83:XX—XXI) op het feit gewezen, dat een aantal kevers, welke van het diluvium bekend zijn, alleen in de duinen van Texel teruggevonden zijn en wil dit verschijnsel terugbrengen op de diluviale kern van dit eiland. Het wordt door deze parallel van de *Odonata* in de Noordhollandse duinen twijfelachtig, of de grondsoort met haar historie in eerste instantie voor de verspreiding van deze insecten aansprakelijk is te stellen. Het komt mij aannemelijker voor, dat deze verspreiding voorlopig nog is terug te brengen op een te geringe kennis der duinfauna buiten de centra van het continent. Ik beveel daarom de Noordhollandse duinen, de Wadden-eilanden en ook de duinen van de Zuidhollandse en Zeeuwse eilanden in veler belangstelling aan.

Paramaribo, Juni 1948.

Zeldzame insecten voor Amsterdam. De heer H. C. V i n k, werkzaam aan de schoolwerktuinen in Watergraafsmeer (Amsterdam-O.), ving aldaar enige insecten, die men daar niet zou verwachten n.l. *Calosoma inquisitor* L. en de wants *Spilostethus equestris* L. Aanvoer met een of ander materiaal van buiten af is volgens hem uitgesloten.

D. P i e t, Zoöl. Museum, Amsterdam-O.